

POSITIEVE GEZONDHEID IN GRONINGEN

Verschillen tussen bevolkingsgroepen

Sociaal Planbureau Groningen vroeg haar panelleden hoe ze denken over hun eigen gezondheid en welbevinden. Daarbij is het perspectief van 'Positieve Gezondheid' gebruikt. Met dit feitenblad presenteren we de uitkomsten, waarmee voor het eerst inzicht wordt geboden in de Positieve Gezondheid van Groningen op collectief niveau. Wat zijn de verschillen tussen bevolkingsgroepen als we kijken naar geslacht, leeftijd, inkomensniveau en opleidingsachtergrond?

Wat is Positieve Gezondheid?

Het gedachtegoed van Positieve Gezondheid is ontstaan als een alternatief op de meer 'traditionele kijk' op gezondheid. Van oudsher is het wegblijven van ziekte en beperkingen het uitgangspunt van gezondheid.

Bij Positieve Gezondheid gaat het niet alleen om de lichamelijke kanten van gezondheid, maar staat het vermogen om je aan te passen en je eigen regie te voeren centraal. Het gaat om veerkracht in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven. (Huber et al., 2011)¹. Het concept is daarbij opgebouwd uit zes elementen, ook wel 'pijlers' genoemd.

De 6 pijlers van Positieve Gezondheid

Lichaamsfuncties

Mentaal welbevinden

Zingeving

Kwaliteit van leven

Meedoen

Dagelijks functioneren

¹ Huber M, Knottnerus JA, Green L, et al. (2011). How should we define health? *BMJ*, 343(4163): 235-237

Over het onderzoek

In september 2022 deed Sociaal Planbureau Groningen onder de leden van het Groninger Panel een uitvraag met als thema 'Gezondheid, welbevinden en bewegen'. In het onderzoek vroegen we de panelleden naar wat ze doen om gezond en vitaal te blijven, en wat hun daarbij kan helpen. De vragenlijst is verzonden naar 6.852 panelleden van 18 jaar en ouder, waarvan 2.385 (35%) de vragenlijst compleet hebben ingevuld. In de vragenlijst aan het panel zijn 17 stellingen over Positieve Gezondheid opgenomen, verdeeld over de zes pijlers. Deze stellingen zijn gebaseerd op een studie waarbij onderzoekers een instrument ontwikkelden om Positieve Gezondheid op collectief niveau te meten (Van Vliet et al., 2021).

Het Groninger Panel is samengesteld om zo goed mogelijk een weerspiegeling te vormen van de inwonerspopulatie van Groningen. In aanvulling zijn de uitkomsten waar nodig gewogen op basis van maatwerktabellen vanuit CBS.

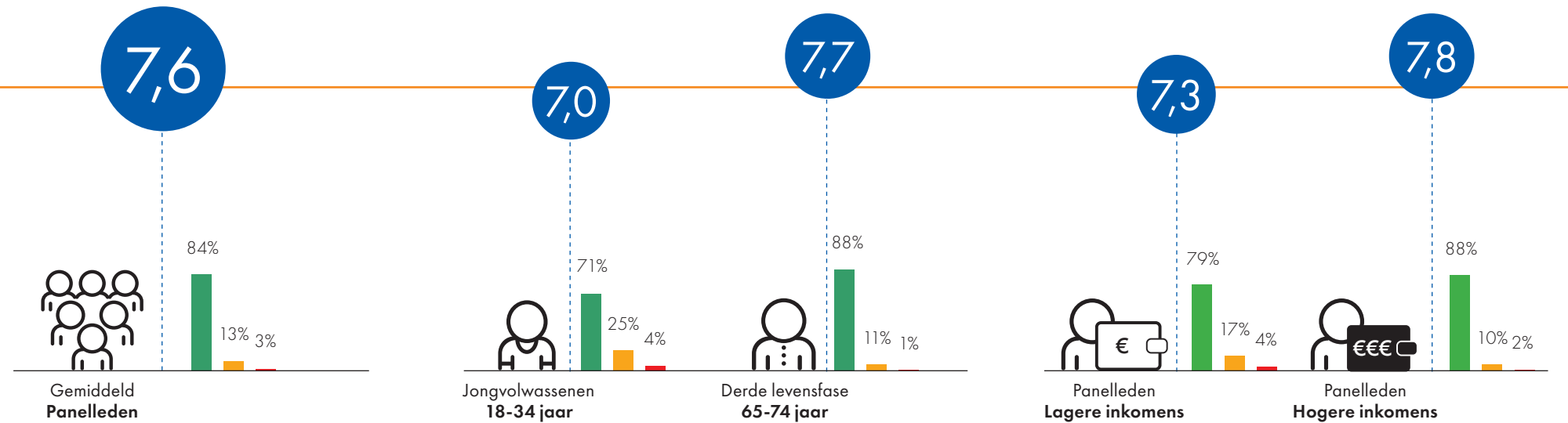
Tevredenheid met het leven

• Gemiddeld rapportcijfer

Gemiddeld genomen kennen de Groningse panelleden een rapportcijfer van 7,6 toe aan hun tevredenheid met het leven. Daarbij geeft de overgrote meerderheid (84%) een ruime voldoende (een 7 of hoger).

Groningers zijn over het algemeen (zeer) tevreden met hun leven. De tevredenheid met het leven is het hoogst onder 65-74-jarigen (derde levensfase) en het laagst onder jongvolwassenen. Er bestaan ook grote verschillen tussen inwoners op basis van inkomensniveaus.

• 7 of hoger
• 5 of 6
• 4 of lager

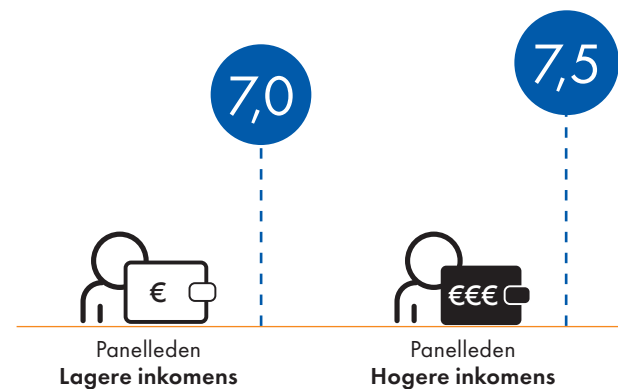
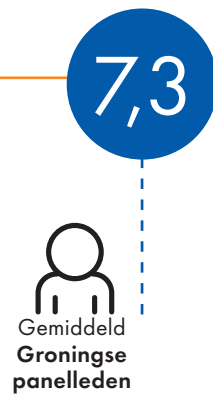

Ervaren gezondheid

Groningse panelleden kennen gemiddeld een score van 7,3 toe aan hun eigen gezondheid. Ook hier geeft de overgrote meerderheid (81%) een ruime voldoende op (7 of hoger).

Weinig verschil tussen groepen in ervaren gezondheid

Tussen de verschillende bevolkingsgroepen bestaat weinig verschil in hoe de gezondheid ervaren wordt. Het grootste verschil bestaat tussen inwoners met een lager inkomen en inwoners met een hoger inkomen, die hun gezondheid respectievelijk met een 7,0 en een 7,5 scoren.

Positieve Gezondheid in Groningen

Aan het Groninger Panel zijn 17 stellingen over Positieve Gezondheid voorgelegd. De figuur hiernaast laat zien in hoeverre de panelleden het (helemaal) eens waren met deze stellingen en wat het gemiddelde per pijler is.

- Groningse inwoners lijken vooral goed te scoren op hun Dagelijks functioneren en het minst op Zingeving
- Rondom Dagelijks functioneren geven praktisch alle panelleden aan te weten wat ze wel en niet kunnen met betrekking tot dagelijkse activiteiten en goed voor zichzelf te kunnen zorgen
- Binnen de pijlers van Zingeving valt op dat relatief weinig panelleden idealen hebben die ze willen bereiken (51%)

Positieve Gezondheid Verschillen tussen groepen

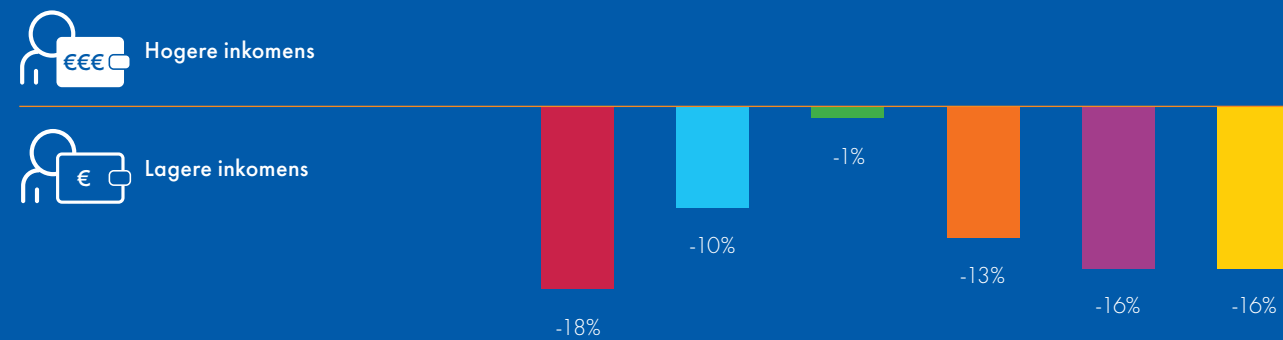
Socio-economische status Algemeen beeld

Een sterk verband tussen Positieve Gezondheid en socio-economische status

De resultaten van de paneluitvraag suggereren dat zowel het inkomensniveau als de opleidingsachtergrond van Groningse inwoners sterk verband houden met hun Positieve Gezondheid. Onderstaande figuren laten dat duidelijk zien.

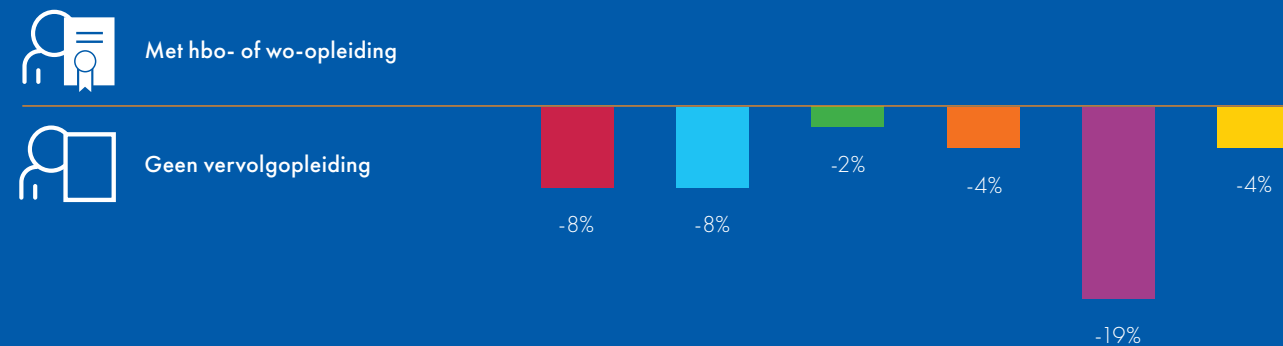
Inkomen

De figuur laat per pijler zien in hoeverre inwoners met een lager inkomen het minder vaak eens zijn met de stellingen over Positieve Gezondheid dan inwoners met een hoger inkomen.

Opleiding

De figuur laat per pijler zien in hoeverre inwoners zonder vervolgopleiding het minder vaak eens zijn met de stellingen over Positieve Gezondheid dan inwoners met een hbo- of wo-opleiding.

Wat valt op?

- Inwoners met een lager inkomen scoren over de gehele breedte lager op Positieve Gezondheid dan inwoners met een hoger inkomen. Als we onderscheid maken op basis van opleidingsachtergrond, dan vinden we een zeer vergelijkbaar patroon.

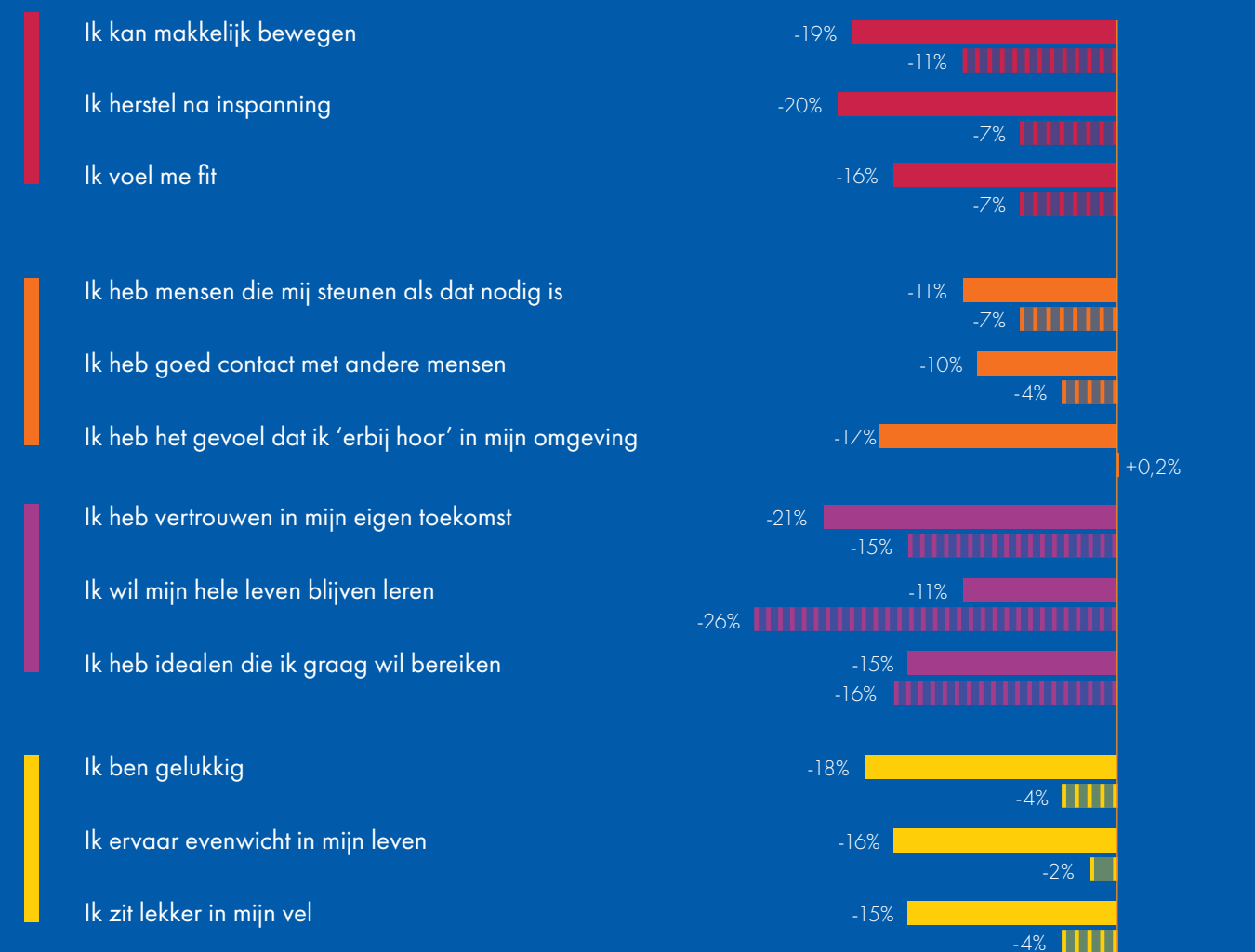
- Zowel inkomensniveau als opleidingsachtergrond laten de grootste samenhang zien met de pijlers Zingeving en Lichaamsfuncties.
- Er is een sterk verband tussen de pijlers Meedoen en Kwaliteit van Leven met inkomensniveau. Opleidingsachtergrond laat niet zo'n sterk verband zien.

Socio-economische status Verschillen uitgelicht

Er zijn vier pijlers van Positieve Gezondheid die een bijzonder sterk verband laten zien met socio-economische status: Lichaamsfuncties, Meedoen, Zingeving en Kwaliteit van leven. Deze vier pijlers worden in de figuur hieronder verder uitgelicht. Voor elk van de genoemde vier pijlers is te zien wat de verschillen per stelling zijn tussen inkomens- en opleidingsgroepen.

Inkomen en opleiding

Wat valt op?

- In vergelijking met inwoners met hogere inkomens scoren inwoners met een lager inkomen minder op alle stellingen van de pijler Lichaamsfuncties (variërend van -20% tot -16%).

- Daarnaast geven Groningers met lagere inkomens vooral aan minder vertrouwen te hebben in hun eigen toekomst (-21%) en minder gelukkig te zijn (-18%).

- Groningen zonder vervolgopleiding lijken vooral lager te scoren op Zingeving dan hun tegenhangers. Ze geven vooral aan minder te willen blijven leren gedurende hun leven. (-26%).

Geslacht

De figuur laat per pijler zien in hoeverre vrouwen het vaker of minder vaak eens zijn met de stellingen over Positieve Gezondheid dan mannen.

Vrouwen

Mannen

Wat valt op?

De verschillen tussen mannen en vrouwen zijn vrij klein. Als we inzoomen op Zingeving en Kwaliteit van leven dan zien we dat vrouwen vooral vaker aangeven hun leven lang te willen leren (+7%) en evenwicht te ervaren in hun leven (+7%).

Leeftijd

De figuur laat per pijler zien in hoeverre jongvolwassenen (18-34 jaar) het vaker of minder vaak eens zijn met de stellingen over Positieve Gezondheid dan 65-plussers.

Jongvolwassenen (18-34 jaar)

65-plussers

Wat valt op?

- Van alle leeftijdscategorieën boven de 18 jaar zijn jongvolwassenen het meest tevreden met Lichaamsfuncties (75%) en Zingeving (74%). De scores op beide pijlers neemt af met de leeftijd, eindigend met respectievelijk 63% en 54% onder 65-plussers.

- In vergelijking met oudere leeftijdscategorieën zijn jongvolwassenen daarentegen minder te spreken over hun Kwaliteit van leven en Mentaal welbevinden. Inwoners in de derde levensfase (65-74 jaar) scoren het hoogst op deze pijlers.

- Als we inzoomen op Zingeving dan valt op dat jongvolwassenen

vooral vaker aangeven idealen te hebben (+32%) en hun hele leven lang te willen blijven leren (+16%).

- Rondom Mentaal welbevinden geven jongvolwassenen vooral minder vaak aan zich goed te kunnen concentreren (-28%). Binnen Kwaliteit van leven ervaren ze vooral minder evenwicht in hun leven (-21%).

Tot slot

Met dit feitenblad bieden we voor het eerst inzicht in de Positieve Gezondheid van Groningse inwoners op collectief niveau. We laten zien hoe tevreden Groningers zijn met hun leven, hoe ze hun gezondheid ervaren en hoe ze vinden dat het gaat binnen de zes pijlers van Positieve Gezondheid. De verschillen tussen diverse bevolkingsgroepen binnen Groningen zijn vervolgens geanalyseerd.

Opvallend is dat tevredenheid met het leven en Positieve Gezondheid sterk samenhangt met inkomensniveau en opleidingsniveau. Er is ook een duidelijk verband met de leeftijd

van inwoners, alhoewel minder sterk dan met hun sociaal-economische positie. Wel komt naar boven dat jongvolwassenen relatief laag scoren op tevredenheid met het leven en drie pijlers van Positieve Gezondheid (Mentaal welbevinden, Meedoen en Kwaliteit van leven).

Deze uitkomsten roepen nieuwe vragen op, vooral de vraag hoe de verschillen tussen bevolkingsgroepen te verklaren zijn. Eind 2023 brengt Sociaal Planbureau Groningen nieuwe feitenbladen uit die mogelijk aanknopingspunten bieden. De focus ligt dan op leefstijl, leefomgeving en gemeentelijke verschillen in Positieve Gezondheid.